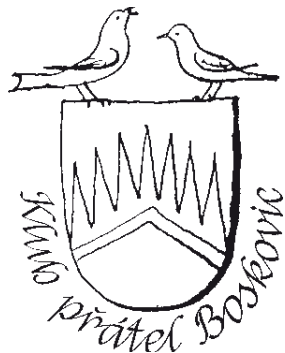

Vlastivědné listy Boskovicka

Číslo 2
červen 2013
ročník 21 (26)

Zprávy z Klubu přátel

Zájezd do Lysic

Původně plánovaný zájezd na 22. května se přesunul o týden později, neboť na stejný den byly plánovány jinými organizacemi podobné zájezdy a byla obava, že do Lysic by s námi nikdo nejel. I tak jsme nevěřili ve velkou účast, neboť celý týden bylo počasí, které od zájezdu mnoho lidí odradilo. 29. května ráno bylo hodně chladno a zatažené nebe neslibovalo, že by se během dne počasí změnilo. Deštník doma určitě nezapomněl žádný z deseti účastníků, kteří přišli k odjezdu na zastávkách autobusu. Do Lysic jsme dorazili příliš brzo, ale všichni jsme měli dobrou náladu a ta se ještě zlepšila, když nám hodná paní otevřela svoji malou cukrárničku ještě před otevírání dobou a my jsme si smlsli na právě přivezených čerstvých zákuscích a dobrém kávičce.

Na zámek jsme dorazili něco po deváté hodině. Nádvoří bylo plné školních dětí, kteří sem přijeli na školní výlet. Pro nás byl termín prohlídky až v půl jedenácté. Čekání na prohlídku zámku jsme nepromarnili, ale byli jsme v nádherném rozkvétajícím zámeckém parku, který byl s empírovou kolonádou založen po roce 1833.

Renesančním zámek založeným v 16. stol., rozšířeném r. 1590 a upraveným počátkem 17. století barokně a empírově nás provedla milá paní průvodkyně a my jsme velmi pozorně poslouchali její poutavý výklad. Všechno bylo zajímavé, skutečně bylo na co koukat. Každá komnata dřívějších majitelů Dubských, kteří na nás hleděli z obrazů na stěnách, dýchla na nás minulostí jejich života. Zajímavý byl i výklad o Marii Ebner von Eschenbach, rakouské spisovatelce, která byla s majiteli zámku spřízněná a na zámku v Lysicích bydlela.

V každé místnosti jsme také obdivovali květinovou výzdobu, na květinové aranžmá vždy zvlášť paní průvodkyně upozornila a popsala vystavené květiny. Všechny byly krásné.

Doklady úcty ke sv. Cyrilu a Metoději u nás

Zřejmě nejstarším dokladem spjatým s cyrilometodějskou tradicí v regionu je kostel sv. Klimenta v Lipůvce, dochovaly se z něj jen zbytky zdiva na stejnojmenném kopci. V Čechách a na Moravě patří kostely s patrocinium sv. Klimenta k nejstarším a jsou spjaty s cyrilometodějskou misí, která s sebou na Moravu přinesla ostatky čtvrtého papeže. Kristiánova legenda také uvádí, že poté, co kníže Bořivoj přijal křest od sv. Metoděje a vrátil se do Čech s knězem Kaichem, založil na Levém Hradci kostel ke cti blahoslaveného Klimenta, papeže a mučedníka. Doklady o účtě k sv. Klimentovi ovšem existují i z pozdější doby – například vyobrazení sv. Klimenta na denárech Břetislava I. v 11. století, a historik Bohumil Zlámal považuje svatoklimentskou úctu za zástupnou úctu k sv. Cyrilu a Metoději – v době převládající latinské kultury, kdy se nebylo možné přímo hlásit k odkazu obou věrozvěstů přímo. Nelze tedy vyloučit, že kostely s tímto patrocinium byly zakládány i ve stoletích následujících po cyrilometodějské misii a zániku Velké Moravy. Například na Hoře sv. Klimenta v Chříbech je doloženo hradisko z doby velkomoravské a uvažuje se o tomto místě jako možném působišti sv. Metoděje. Kdy byl založen kostel sv. Klimenta v Lipůvce, nelze rozhodnout. Spíše je pravděpodobné, že byl postaven až v pozdějších stoletích, i tak ale poukazuje svým zasvěcením k cyrilometodějské tradici.

V Letovicích působil v letech 1703–1708 jako farář Bohumír Josef Bílovský, nepochybně jeden z nejvýznamnějších

barokních kazatelů. Pocházel z Hlučína, v roce 1677 vstoupil do jezuitského řádu, noviciát absolvoval v brněnské koleji, a dále studoval na filosofických fakultách v Olomouci a v Praze, v roce 1689 byl vysvěcen na kněze, později z jezuitského řádu vystoupil. V roce 1709 vydal cyrilometodějskou hagiografii „Nábožné putování k sv. Cyrillovi a Strachotovi“ a v letech 1720–1724 pak vyšla ve třech svazcích jeho kázání na neděle a svátky v liturgickém roce: Hlas duchovní labuť, Křesťanské cvičení a Nebe svatosvaté, kde se nachází i jeho kázání na svátek sv. Cyrila a Metoděje. Pravděpodobně jako první užil označení světců jako našich otců. Jeho knihy sloužily jako předlohy mnoha dalším kazatelům.

František Michal Šubír z Chobyně na Jaroměřicích, ředitel pro stavbu nových silnic na Moravě, zasvětil slovanickým apoštolům sv. Cyrilovi a Metoději zemskou silnici z Brna do Olomouce a nechal při silnici na brněnském předměstí postavit jejich sochy, s těmito nápisy: Deo benIgnlter protegente Rege CaroLo seXto IVbente StatV MoraVlae Larglter faVente tVentlBVs terrae hVjVs PatronlS S. CyrILlo et MethVDlo Via Regla parata. / QVorVM S. S. plls CVstoDlIs se et opVs IsthoC eXasse offert FranClSCVs MIChaEL SCHVbirz Liber Baro De Choblnle Praeses ReCtorqVe In noVIs VII. (= S pomocí Boží a na rozkaz krále Karla VI., za štědré podpory moravské země a pod ochranou patronů této země sv. Cyrila a Metoděje, byla zbudována Královská cesta. / Do zbožné ochrany těchto

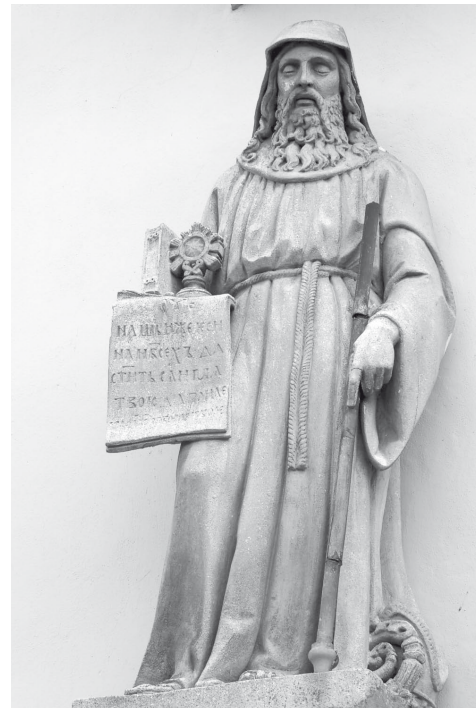
Petr Vítámvás

světců poroučí sebe a toto své hlavní dílo František Michal Šubír, svobodný pán z Chobyně, předseda a ředitel pro stavbu nových silnic.)

V l. 1847–1849, při rekonstrukci boskovického farního kostela sv. Jakuba, umístil Andreas Schroth sochy sv. Cyrila a Metoděje na průčelí kostela po stranách gotického portálu. Zřejmě ještě neznal dílo Emanuela Maxe, sousedí obou světců z let 1842–1845, které bylo instalováno v Týnském chrámu v Praze v r. 1846 a které se pak stalo vzorem pro další socháře a malíře pro zobrazení soluňských věrozvěstů. Podobně jako Max se však nechal ovlivnit v té době zažitým omylem, kdy byl sv. Metoděj ztotožněn s jiným Metodějem známým z legendistického podání jako autora obrazu Posledního soudu pro bulharského cara Borise, a znázornil sv. Metoděje jako malíře – i když narozdíl od později převážujícího úzu nikoli s obrazem posledního soudu, ale s obrazem mariánským. Sv. Cyril je v mnišském hábitu s poutnickou holí, s knihou, monstrancí a listem s textem Otcenáš psaným cyrilci, sv. Metoděj jako arcibiskup s obrazem P. Marie a s malířskými štětci.

S příchodem milénia – 1000. výročí cyrilometodějské misie, a dále pak výročí úmrtí sv. Cyrila a výročí úmrtí sv. Metoděje – došlo k do té doby nevidanému rozmachu úcty k těmto světcům a po českém a moravském venkově byly rozestety desítky či stovky památek – dokladů úcty k nim.

(Pokračování přístě)

Paní průvodkyně si zaslouží naše velké uznání a poděkování.

Opustili jsme zámek, v nedaleké restauraci kousek od zámku jsme všichni společně poobědvali. Když jsme šli k autobusu na lysické náměstí, přesto, že byla stále zima, vykouklo i sluníčko, ale jen na chvíli.

Svatý Petr byl na nás i tentokrát hodný. Počasí nám vydrželo. Přet začalo až když jsme dorazili domů. A hodnocení zájezdu? Líbil se nám, byli jsme spokojeni. Ale mohlo nás být víc. Tak snad příště.

Bitva národů

Ve dnech 16. až 19. října 1813 uskutečnila se u Lipska rozhodující a největší bitva napoleonských válek. Pruský král Vilém III. Vyhlásil válku Francii a na svou stranu získal další spojence. Napoleon byl armádami Rakouska, Pruska, Ruska a Švédska. Dne 8. listopadu 1813 přivezli z Brna do boskovického kláštera, kde byl vojenský špitál 150 mužů. Byli to většinou dílem Rusů, něco málo Francouzů a císařských. Když některý umřel, pochovali ho za zbraňou na kopci.

Dodnes stojí na tomto místě v zahradě za zámek dřevěný kříž. Klub přátel Boskovic ve spolupráci a se svolením rodiny Mensdorff-Poulli připravuje na pátek 13. září 2013 vzpomínkovou slavnost na tyto padlé v Bitvě národů před 200 lety.

Blíží se podrobnosti Vám sdělíme obvyklým způsobem.

HISTORIE MĚŠTANSKÝCH DOMŮ NA BOSKOVICKÉM NÁMĚSTÍ

Klub přátel Boskovic Vám nabízí i následující publikace:

J. Bránský: Židé v Boskovicích

J. Klenovský: Židovská čtvrť v Boskovicích

O. Sirovátka: Lidové písně, pověsti a dětské hry z Boskovic

J. Koutný: Boskovice, můj Betlém

O. Sirovátka: Písně z Benešova na Boskovicku

K dostání u boskovických knihkupců a v informačním středisku.

Čtenářský a zpěvácký spolek Velen – 150 let

Představení *Frajárečky* z roku 1940.

Letos na podzim tomu bude 150 let od vzniku Čtenářského a zpěváckého spolku Velen. Protože tento spolek prováděl i scénky a deklamovánky, a měl ve svých stanovách "pěstovati hudbu a hry zákonem dovolené" pokládáme jeho vznik i za vznik historie ochotnického divadla. Dnešní Ochotnické divadlo i Divadlo Naboso, působící při Tělocvičné jednotě Sokol Boskovic se již od počátku roku připravují na oslavu tohoto výročí.

Podívám-li se do historie, konstatuji, že ochotnické divadlo má v historii města velmi významné místo. Kupříkladu v roce 1871 bylo sehráno 10 divadelních her, mezi jinými Tylova Paličova dcera, Tvrdohlavá žena a Bankrotář, nebo Moliérův Lakomec, Šamberkova Palackého třída 27 a další. Pochopitelně ve všech letech 19. století nebyla činnost tak intenzivní. Z počátku století dvacátého začaly postupně vznikat dramatické odbory jednotlivých spolků, Sokola, Orla, Dělnické tělocvičné jednoty nebo Mazurie. Prvním byl Dělnicko-vzdělávací spolek Beseda působící v Boskovicích na Bělé a hrající v hospodě paní Františky Koroučkové, kde měl i své spolkové místnosti.

Další, kdo provozoval ochotnickou divadelní činnost byla Katolicko sociální beseda Svornost – později divadelní odbor Orla. Ta působila v dnešní budově Katolického domu, který byl v roce 1899 slavnostně otevřen. Soubor měl velmi dobrého režiséra a organizátora v osobě Antonína Krajička. V tomto divadle působil pan Bretschneider, Josef Klár, Adolf Šafář, Josef Valtr a mnoho dalších. Tento soubor působil až do rozpuštění Orla Němci. Divadlo pak přešlo pod Katolickou besedu Svornost.

Když útlak německých okupantů sílil, našli ochotníci útočiště v charitativním spolku Ludmila. Tam přešli téměř všichni členové divadelního odboru Orla, ale později také někteří ochotníci z ostatních divadelních souborů, kteří měli zakázanou činnost (Sokol, DTJ).

Další spolek, který organizoval divadelní činnost byl Sokol. Tělocvičná jednotka byla založena v roce 1892. První divadlo které sehrál dramatický odbor Sokola byla hra Směry života. V roce 1900, kdy byla prováděna úprava sokolské zahrady, bylo zde zřízeno letní divadlo a na něm sehráno několik her jako Zvíkovský rarášek, Pod krovem otcovským a řada dalších. V zimním období se hrálo v sále Záloženského domu na náměstí. Největším úspěchem bylo uvedení opery B. Smetany Prodaná nevěsta, uvedená 27. července 1912 k otevření nové postavené Sokolovny. V nové budově na dobře vybaveném jevišti pak následovalo mnoho významných děl. Divadlo Sokola hrálo až do roku 1941 kdy byl Sokol zakázán a jeho činnost zastavena. Byl by to dlouhý seznam vyjmenovávat všechny, kteří se o činnost zasloužili.

Rok 1945 byl velkým mezníkem v ochotnické divadelní činnosti v Boskovicích. Všichni ochotníci se sešli a založili Městské ochotnické divadlo. Jejím předsedou se stal Rudolf Volf. Sešlo se v něm mnoho dobrých režisérů. František Táz-

lar, Alois Valtr, Karel Bašný, Františka Slámová a později i Jaroslav Maňas.

Od té doby, za více jak 60 let, prošlo ochotnické divadlo mnoha změnami. Strídali se zřizovatelé a tím i názvy – Divadlo Kras, Divadlo Sdruženého Klubu pracujících, Divadlo Městského kulturního střediska, Ochotnické divadlo, občanské sdružení až po dnešek, kdy vyvíjí činnost pod názvem Ochotnické divadlo při TJ Sokol Boskovice. Jména souboru se měnila ale kolektiv zůstal stejný. Jen někteří členové odcházeli a noví přicházeli.

Činnost Ochotnického divadla i Divadla Naboso je velmi úspěšná. Obě divadla získávají ocenění na krajských i celostátních divadelních soutěžních přehlídkách. Divadlo Naboso se v loňském roce dokonce probojovalo až na Jiráskův Hronov, což bylo poprvé v celé historii ochotnického divadla v Boskovicích.

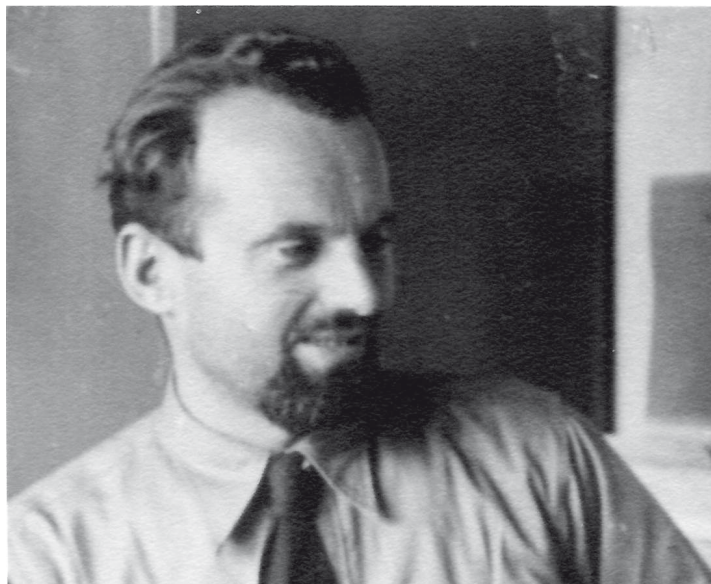
Podstatně více se o historii ochotnických divadel dozvíte na výstavě, kterou divadelníci připravují ve spolupráci s Muzeem Boskovicka. Již dnes jste srdečně zváni.

JIRÍ BUŠINA

Představení *Hádají se o rozumné* z roku 1950.

Měli je vymazat z paměti

Plukovník Emil Bušina v zajateckém táboře v Saganu v roce 1944.

Není to tak dávno, co jsem se zúčastnil v Muzeu Boskovičky zajímavé přednášky o Čechoslovácích sloužících za druhé světové války v britském letectvu. Mimo jiné tam byl vzpomínut nedávno zesnulý brigádní generál Zdeněk Škarvada a také téměř zapomenutý letec – stíhač, plukovník Oldřich Východil. Oba rodáci z našeho okresu, první z Olešnice, druhý z Boskovic. To mne přimělo k tomu, abych napsal tuto vzpomínku i na mého strýce plukovníka Emila Bušinu, příslušníka ČS. 311 bombardovací perutě v Anglii.

Plukovník Emil Bušina se narodil 24. srpna 1903 v Šebetově na našem okrese. Jako jeden z 9 dětí. Pak se s rodiči přestěhoval do Velkých Opatovic, kde byl jeho otec pilařem na pile. Na pile také pracovali ruští zajatci z první světové války. S nimi se kamarádil a také se od nich naučil rusky. Reálku vystudoval v Jevíčku. V roce 1923 byl odveden do čs. armády a nastoupil do vojenské akademie a leteckého a dělostřeleckého učiliště v Hranicích. Většinu doby pak sloužil u leteckých útvarů zejména v Prostějově. Za mobilizace v roce 1938 velel 72. letce v Praze.

Po okupaci Němci a příchodu Německé armády do ČSR uprchl do Polska, do Krakova, kde se hlásil u vojenské skupiny podplukovníka Ludvíka Svobody. Z Polska byl transportován do Francie, kde byl zařazen jako poručík do francouzského letectva. Při vpádu Němců do Francie byl spolu s ostatními Čechoslováky transportován do Anglie. Tam byli zařazováni do tvořící se čs. jednotky. Emil Bušina byl jako kapitán zařazen k 311. bombardovací peruti. Při jedné bojové akci, bombardování přístavních doků v Boulogne-sur-Mer, provedl letoun úspěšné bombardování stanoveného cíle. Po splnění úkolu se letoun začal vracet zpět na základnu. Pilot Cigoš provedl prudký úhybný manévr, aby se vyhnul protiletadlové palbě. Několik granátů vybuchlo v těsné blízkosti letounu a několik střeplin zřejmě zasáhlo radiostanici. Ta vypověděla službu, takže letoun zůstal bez spojení. Tím se stalo, že vinou několika náhod letěl letoun špatným směrem. Když se po nějakém čase před Wellingtonem začalo

rýsovat pobřeží, považovala to posádka za pobřeží východní Anglie. Když byl letoun nad pevninou, celá posádka hledala jakékoliv letiště, na kterém by mohli přistát, protože ručička palivoměru se rychle blížila k nule. Když se před letounem konečně objevilo zasněžené polní letiště, pilot udělal nad plochou okruh a blikáním polohových světel si vyžádal rozsvícení přistávací dráhy. Letoun přistál na samý práh krátké rozblácené dráhy a po přistání ihned roloval směrem k hangárům. Osádka si oddechla „konečně doma!“ a chystala se vystoupit z letounu. Kapitán Cigoš již otvíral vstupní otvor v přídi letounu, když tu přední střelec Kopal, který pozoroval postavy přibližující se k letounu náhle vykřikl: „Nemají anglické přílby. Tyhle jsou hluboké a vykrojené... Jsou to náckové!“ Cigoš přirazil příklop zpět a zavelel: „Zpátky!“ Pilot Uruba se vrhl na přístrojovou desku, bleskurychle zapnul všechny spínače, nahodil ještě oba horké motory, dal jim plný plyn a začal se pomalu rozjíždět. Než však letoun stačil nabrat alespoň minimální rychlost, betonová plocha skončila, podvozková kola bombardéru se zabořila do rozmoklé půdy a letoun se zastavil. Uruba rezignovaně vypnul motory, radiotelegrafista Valenta pomocí rozbušky zničil tajný přístroj IFF a současně si nacpal do úst seznamy šifer a tajných kódů, které byly pro takovéto případy tištěny na speciálním rýžovém papíře.

Pak se venku začaly ozývat německé výkřiky vyzývající letce, aby opustili letoun a vzdali se. Kapitán Cigoš se přesvědčil, že je vše, co nesmí padnout do rukou nepřítele zničeno, pomalu otevřel vstupní poklop. Celá posádka pak vystoupila s rukama nad hlavou na zasněženou plochu německého stíhacího letiště nedaleko francouzského města Flers na území okupované Normandie a byla zajata. Bylo krátce po desáté hodině večer, čtvrtek 6. února roku 1941.

Další den byla posádka odvezena do tranzitního zajateckého tábora Dulag Luft ve Frankfurtu nad Mohanem. Po výsleších pak byli odvezeni do jiných zajateckých táborů. Emil Bušina, František Cigoš, Karel Křížek a Arnošt Valenta do tábora Stalag Luft III v Saga-

nu u Zhořelce, kde byl Emil Bušina až do 13. 7. 1944.

Po vydání zatykače gestapem byl jako Čech souzen v Torgau německým válečným soudem. Byl ale převezzen na Velitelství gestapa v Praze, kde byl souzen pro velezradu. Rozsudek ale nebyl vynesen. Pak byl vězněn ve věznici Oflag IVC v Colditz, kde jej osvobodily spojenecké armády.

Vrátil se zpět do Československa a také do armády. Byl pověřen odsunem sudetských Němců. Po jeho ukončení byl jmenován velitelem čs. vojenské mise v Německu. V té době již začaly v naší zemi útoky proti účastníkům západního odboje, zejména proti letcům. Podle vyprávění strýce se několikrát sešel s velitelem letectva a protestoval proti šikaně bývalých spolubojovníků. Po únoru 1948, kdy působil u vojenské mise v Berlíně, obdržel z Prahy od kamarádů zprávu, že má být i on uvězněn. Krátce nato mu bylo telefonováno, že se má dostavit na sovětské letiště. Bylo mu jasné, že nastaly poslední hodiny jeho volného pobytu. Sbalil proto veškeré dokumenty do tresoru, klíče od něj odevzdal jak bylo zvykem a odešel z kanceláře. Ale ne na sovětskou misi, ale americkou, kde požádal o azyl.

Pak již nastala jeho pout' světoběž-

níka. Práce na stavbě silnice v Austrálii, mytí nádobí a jiné dělnické práce v Americe, kde nakonec zakotvil a dožil se důchodu. Stále jej však provázelo obvinění čs. Úřadů z velezrady, vlastizrady, opuštění republiky i zpronevěry peněz. I když jsme zejména v roce 1968 žádali prezidenta republiky nebo vojenskou prokuraturu o udělení milosti nebo soudní projednání, nebylo nám vyhověno. Teprve v roce 1989 se podařilo v soudním procesu veškerá obvinění odvolat a dát mu Československé státní občanství. Ve druhé polovině roku 1989 přijel do Československa, aby se setkal s rodinou. Začátkem roku 1970 odjel do USA, aby tam zařídil vše potřebné pro trvalý návrat mezi své blízké. Když se za měsíc vrátil již natrvalo, bylo na něm znát, že je nemocen. Krátce nato byl hospitalizován v nemocnici Brně–Lískovci, kde 29. 6. 1970 zemřel. Kremace v kruhu rodiny, bez vojenských poct se konala 6. 7. 1970 v brněnském krematoriu.

Tak byl ukončen bohatý, ale strastiplný život jednoho z nás, který šel bojovat za svoji vlast, která se mu takto odplatila. Věnujme mu tímto způsobem v době 110. výročí jeho narozenin tichou vzpomínku. Nejen jemu, ale i všem jeho spolubojovníkům, kteří bojovali za svobodu proti společnému nepříteli.

Zajatecký tábor Sagan, 1944..

Leopold z Dietrichsteina

Letos uplynulo dvě stě čtyřicet let od smrti hraběte Leopolda Dietrichsteina, nejvyššího komorníka Markrabství moravského, tajného rady císaře Karla VI. a vlastníka panství v Boskovicích. Leopold se narodil 24. června 1703 jako syn knížete Františka Waltera Dietrichsteina. Po otcově smrti připadly Dietrichsteinské majoráty staršímu Leopoldovu bratru Karlovi, prvorozenému synu Františka Waltera. Leopold Dietrichstein obdržel Sokolnice a již zmíněné Boskovice. Hrabě byl od roku 1739 vlastníkem Lysického a Drnovického statku, ale ty zanedlouho prodal Janovi Jiřímu Piaťmu z Drnovic. Dále byl v jeho držení, také od roku 1739, statek Hradištko, který slechtic roku 1763 postoupil Žabrdovickému premonstrátskému klášteru.

Dalším Leopoldovým majetkem bylo Židlochovické panství, které koupil od dědičů hraběte Filipa Ludvíka ze Sinzendorfu za milion sto tisíc zlatých. Toto panství však prodal po pěti letech svému bratru knížeti Karlovi.

Hrabě Dietrichstein se v nemalé míře

zasloužil o řadu sakrálních (církvních) a světských staveb a také zajištění nemocných a chudých. V roce 1748 zřídil novou faru ve Žďárně, o rok později i na Viskách. Roku 1759 vystavěl nový kostel ve Žďárně a v roce 1772 také v Protivanově.

Šlechticova působnost sahala i do Brna, kde daroval 15. listopadu 1744 na Starém Brně dům se zahradou ke zřízení špitálu milosrdných bratrů. Dále věnoval čtyři tisíce zlatých na čtyři lůžka pro nemocné dietrichsteinské služebnictvo.

Nejen Brno, nýbrž také Boskovice volaly po zdravotním zařízení, kde by se lidem dostalo potřebné péče. Hrabě tedy nechal v Boskovicích v roce 1756 vystavět špitál pro dvanáct chudých.

Leopold Dietrichstein zemřel 11. března 1773 v Brně ve věku nedožitých sedmdesáti let. Podle svého přání byl pochován v dietrichsteinské hrobce v tamějším jezuitském kostele.

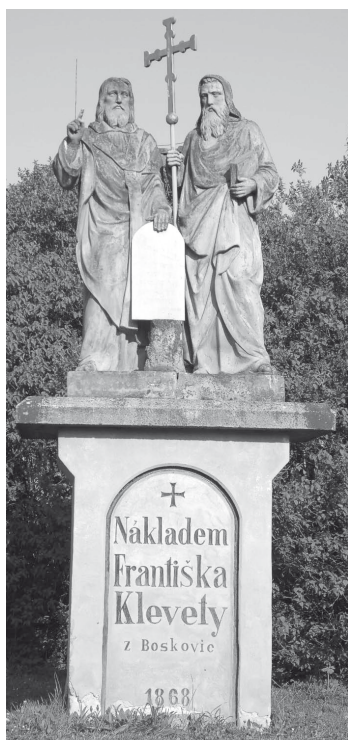
Svěcení soch sv. Cyrila a Metoděje roku 1868

Od času velebné slavnosti Sarkandrovské, která se v červenci r. 1861 u nás konala, neviděly Boskovice dne pro srdce katolické i slovanské utěšenějšího, jako byla letošní památka posvěcení chrámu Páně. Téhož dne odpoledne ubíral se u hlaholu všech zvonův nepřehlédlný zástup lidstva z chrámu Páně na konec ulice, jež vede ke Skalici, kdežto postavily se právě veliké a nákladné kamenné sochy sv. bratří Soluňských. Spanilomyslný měšťan zdejší p. František Kleveta, nyní již v Pánu odpočívající, učinil na smrtelném loži znamenitý odkaz na zřízení tohoto památníku posvátného, kterýžto dílem právě uměleckým nazvatí sluší. Pochodí z dílny p. Ferdinanda Kellnera, sochaře v Brně.

Obřad posvěcení vykonal s přísluhou čtyř kněží velečený p. Josef Mazáč, doktor bohosloví, děkan a farář zdejší. Po té zapěl náš „Velen“ sbor cyrilometodějský, na slova Jana Soukopa složil prof. Dr. Josef Chmeliček, kterého co mistra hudebního známe i ctíme od těch časův, co jakožto zámecký kaplan v Boskovicích prodléval. Po zpěvu následovati mělo slavnostní kázání pod širým nebem; zatím divoký vichorec metaje nám celá mračna prachu do očí tomu nedovolil. Avšak našli jsme před zběsilou tou vichřicí bezpečný útulek v prostranné svatyni naší, ve které se zvučně rozléhala chvála sv. Cyrila a Metoděje ústy veleudůstojného p. faráře Doubavického na vzdor bouřlivému vichoru, který o sedlovkou svatyni malomocně si čelo rozbíjel...

Po kázání ukončena památná slavnost zpěvem Ambrosianským. Chrámy veliký byl přeplněn, ač pro náramnou nepohodu okolní lid málo se účastniti mohl, vyjma skrovný průvod čtitelů sv. Cyrila a Metoděje z Doubravice, kteřížto se ani zuřivou vichřicí zastrašiti nedali.

(Uveřejněno v časopise Hlas, 1868, s. 244)

Měšťanské domy na náměstí

Vážení, zdravím rodné Boskovice ze Šumperka. Další zde žijící rodák, ing. Valtr, mi donesl k nahlédnutí dvě pozoruhodné a záslužné publikace: Boskovice – Město sedmizubého hřebene a Historie měšťanských domů na boskovickém náměstí.

Jako bezmála 88 letý pamětník dovoluji si doplnit některé skutečnosti. Dle veskeré mé dokumentace měl dům, kde bydlela naše, Kirchmannova rodina, popisné číslo 14. Otec koupil dům v roce 1897, v přízemí byla lékárna PhMr. Holuba, který později koupil sousední dům č. 13, lékárnu tam přemístil. Posledním majitelem této lékárny byl PhMr. Jokl, jehož syn se stal děkanem farmaceutické fakulty UK se sídlem v Hradci Králové.

Náš dům měl rozsáhlé sklepní prostory, z nichž vedla směrem do náměstí chodba, což zřejmě souviselo s pivovárnickým právem. Dům měl rozsáhlý dvorní trakt a na něj navazující zahrady, které komunikovaly brankou v dřevěném plotě až s ulicí, které se dnes říká Kapitána Jaroše.

V sousedním domě směrem ke kostelu byl v přízemí velkoobchod pana Miroslava Friše. A v prvním poschodí měla byt židovská rodina Tauberova. Zde koncem 20. let minulého století vypukl velký požár, který zcela zničil střechu a půdní prostory. Bylo potom velké vyšetřování o příčinách. Tato událost patří mezi mé nejstarší dětské vzpomínky. V našem domě, po odchodu lékárníka Holuba si v roce 1919 umístila svoji filiálku Moravská banka. Ta později koupila dům, odkud se pan Friš odstěhoval a vybudoval nový dům ulici mezi kostelem a Obecnou chlapeckou školou. (dnes ulice Antonína Trapla – pozn. red.). Výškový rozdíl mezi náměstím a touto ulicí, myslím, do dnes překonává úzké, klenuté, kryté kamenné schodiště.

Už otec provedl ve svém domě rozsáhlé adaptace a kromě bytu tam umístil

svoji advokátní kancelář. K další rozsáhlé adaptaci přistoupila moje matka po jeho smrti v roce 1932 a svým nákladem vybudovala v přízemí provozní a obchodní místnosti, kde bylo jednak speciální dámské kadeřnictví pana Aloise Valtra, firma Galanterie Jana Pánka a trafika. Další osudy po roce 1948 jsou již celkem známy.

Jinak bych ještě uvedl, že můj otec byl v představenstvu města v době kdy Boskovice navštívil hudební skladatel Antonín Dvořák. Uchováme fotografii s mistrovým věnováním a vlastnoručním podpisem, jako vzácnou rodinnou památku. Hostem mých rodičů v Boskovicích byl i Leoš Janáček. Ten poděkoval mým rodičům vlastnoručním dopisem za pohostinnost.

K historii Boskovic mohu čerpat hodně z rozsáhlé rodinné kroniky, kterou napsala moje matka, Adéla Kirchmannová, která prožila v Boskovicích 85 let. Je to velmi zajímavé čtení, například jak proběhl v Boskovicích 28. říjen 1918.

Poznámka redakce: JUDr. Josef Kirchmann, advokát, byl starostou města v letech 1907–1919 a v letech 1924–1929. Jako starosta udělal pro město mnoho užitečného.

Dům rodiny Kirchmannovy (třetí zprava) na přelomu 19. a 20. století.

Vlastivědné listy Boskovicka, vydává Klub přátel Boskovic, o.s., společně s Muzeem Boskovicka. Redakční rada: Eva Šmětková, Ilja Melkus, Petr Vítámvás, Dagmar Hamalová. Redakce: Jiří Bušina, Plačkova 23, 680 01 Boskovice, e-mail: kpboskovic@post.cz nebo jiri.busina@seznam.cz, kam zasíláte příspěvky, dotazy a připomínky. Vychází 4x ročně jako příloha regionálních novin Boskovicko s finanční podporou Grantového systému města Boskovice. Uzávěrka příštího čísla je 15. srpna 2013.